

Nesmrtelní

Chloe Benjamin

Preložila
Sofia Skokanová

Artforum

Ďakujeme Vám, že ste si kúpili túto knižku,
lebo dobré príbehy žijú vtedy, keď ich čítame.

Kniha, ktorú držíte v rukách, vyšla aj vďaka
nášmu spojeniu s 582 s.r.o.

582
s.r.o.

Chloe Benjamin
The Immortalists

Copyright © 2018 by Chloe Benjamin
Translation © Sofia Skokanová, 2018
Cover image © Sandra Chiu, 2018
Design & Layout © Peter Gála, 2018
Slovak edition © Artforum, 2018

Venujem starej mame Lee Krugovej

PROLÓG

Žena na Hesterinej ulici

1969

Varja

Varja má trinásť. Narástla o sedem centimetrov a v lone sa jej objavil tmavý chumáč chlпов. Prsia má akurát do dlane a bradavky ako ružové desaťcentovky. Po pás jej siahajú hnedé vlasy – nie čierne ako Danielove, ani žlté a kučeravé ako Simonove, ani bronzovo lesklé ako Klarine. Ráno si ich zapletá do francúzskych vrkočov; páči sa jej, že ju plieskajú po chrbte ako konský chvost. Maličký nos nie je nikoho, aspoň sa jej zdá. Do dvadsiatky z neho bude majestátny jastrabí nos, nos jej mamy. No ešte nie.

Prechádzajú cez ich štvrt', všetci štyria: najstaršia Varja, jedenásťročný Daniel, deväťročná Klara a sedemročný Simon. Daniel je na čele, vedie ich z Clintonovej na Delanceyovu, potom odbočia vľavo na Forsythovu. Kráčajú pozdĺž parku Sary D. Rooseveltovej, držia sa v tieni pod stromami. V noci býva plný výtržníkov, ale toto utorkové ráno je tu len pár skupiniek mladých, s tvármi v tráve dospávajú víkendové protesty.

Na Hesterinej súrodenci stíchnu. Musia prejsť popri otcovom Goldovom krajčírstve, a hoci nie je pravdepodobné, že by si ich všimol – Saul je prácou vždy pohltentý, akoby neprešival lem pánskych nohavíc, ale vesmírnu látku –, aj tak ohrozuje čaro tohto dusného júlového dňa a riskantný cieľ, pre ktorý na Hesterinu ulicu prišli.

Simon je síce najmladší, ale zato rýchly. Má oblečené šortky po Danielovi, bratovi v jeho veku sedeli, ale Simonovi z úzkeho pásu padajú. V ruke nesie vrecúško z látky s čínskym vzorom. Vnútri šuštia dolárové bankovky a mince s cinkaním nadskakujú.

„Kde to je?“ opýta sa.

„Myslím, že priamo tu,“ odvetí Daniel.

Pozrú hore na starú budovu – na cikcakovité únikové schodisko a tmavé obdĺžnikové okná na piatom poschodí, kde by mala bývať osoba, za ktorou prišli.

„Ako sa dostaneme dnu?“ opýta sa Varja.

Budova nápadne pripomína ich bytovku, až na to, že táto je krémová, a nie hnedá, a má päť poschodí namiesto siedmich.

„Zazvoníme,“ navrhne Daniel. „Zazvoníme na piate poschodie.“

„Jasné,“ súhlasí Klara, „ale aké číslo?“

Daniel vytiahne zo zadného vrecka pokrčený papierik. Keď opäť pozrie hore, tvár má ružovú. „Nie som si istý.“

„Daniel!“ Varja sa oprie o múr budovy a rukou si ovieva tvár. Je takmer tridsaťdva stupňov, dosť na to, aby ju pokožka pod vlasmi svrbela od potu a aby sa jej sukňa nalepila na stehná.

„Počkaj chvíľu,“ umlčí ju Daniel. „Porozmýšľam.“

Simon si sadne na asfalt, vrecúško s peniazmi mu ovisne medzi nohami ako medúza. Klara vytiahne z vrecka karamelku. Kým ju stihne odbaliť, dvere sa otvoria a vyjde mladík v okuliaroch s fialovými sklami a rozopnutej kašmírovej košeli.

Kývne hlavou ku Goldovcom. „Idete dnu?“

„Áno,“ povie Daniel, „ideme.“ Pozbiera sa zo zeme a ostatní ho nasledujú. Vojde dnu, a kým sa dvere zatvoria, poďakuje mužovi s fialovými okuliarmi – Daniel, trochu neschopný, ale odvážny vodca, ktorý to celé vymyslel.

Minulý týždeň si vypočul dvoch chlapcov, keď čakal v rade v kóšer čínskom bistro Shmulke Bernstein's. Chcel si kúpiť tortičku s vaječnou polevou, chutila mu aj v teple. Rad bol dlhý, ventilátory bežali naplno, a tak sa musel nakloniť, aby počul, čo chlapci hovorili o žene, ktorá sa dočasne nastahovala na najvyššie poschodie budovy na Hesterinej ulici.

Keď sa vracal na Clintonovu 72, srdce mu v hrudi poskakovalo. V izbe na dlážke hrali Klara so Simonom spoločenskú hru Hady a rebríky, Varja si čítala na poschodovej posteli. Zoja, čierno-biela mačka, ležala na radiátore v slnečnom štvorci.

Daniel im predostrel plán.

„Nechápem,“ Varja sa špinavou nohou dotkla stropu. „Čo presne tá žena robí?“

„Už som ti povedal,“ Daniel bol mimoriadne netrpezlivý. „Má schopnosti.“

„Například?“ opýtala sa Klara a posunula figúrku. Prvú časť leta strávila tým, že sa učila Houdiniho kúzlo s gumičkou a kartami, ale veľmi sa jej nedarilo.

„Počul som,“ vysvetľoval Daniel, „že vie predpovedať budúcnosť. Čo ťa v živote čaká – či bude dobrý alebo zlý. A ešte niečo.“ Zaprel sa rukami o zárubňu a naklonil sa do izby. „Vie, kto kedy zomrie.“

Klara dvihla zrak.

„Fakt smiešne,“ ohradila sa Varja. „Nikto to nevie.“

„A čo ak áno?“ opýtal sa Daniel.

„V takom prípade by som to nechcela vedieť.“

„Prečo?“

„Lebo.“ Varja odložila knihu a sadla si, nohami hompálala cez okraj postele. „Čo ak by to bola zlá správa? Čo keby ti povedala, že zomrieš ešte skôr, než vyrastieš?“

„Práve preto by to mal človek vedieť,“ namietal Daniel, „aby si mohol všetko včas zariadiť.“

Chvíľu bolo ticho ako v hrobe. Potom sa Simon začal smiať, natriasal sa, pripomínal vtáčika, čo trepoce krídlami. Daniel očervenel.

„Myslím to vážne,“ vyhlásil. „Ja pôjdem. Neznesiem ďalší deň v tomto byte. Odmietam. Takže kto, dočerta, ide so mnou?“

Možno by sa nič nebolo stalo, nebyť toho pekelného leta. Bol za nimi mesiac a pol nudy vo vlhkom dusne a mesiac a pol ich ešte čakal. V byte nemajú klimatizáciu a zdá sa, že toho roku – v lete 1969 – každý okrem nich niečo zažíva. Ľudia si vyhadzujú z kopýtka na Woodstocku, spievajú pesničku Pinball Wizard a pazerajú *Polnočného kovboja*, film, ktorý majú súrodenci Goldovci zakázaný. Robia výtržnosti pred gej barom Stonewall, rozrážajú dvere parkovacím automatom vytrhnutým z chodníka, rozbíjajú okná a jukeboxy. Vraždia ich najotrasnejšími spôsobmi, aké si človek vie predstaviť, chemickými výbušninami a zbraňami, čo dokážu vypáliť päťsto guliek za sebou, a obraz ich tváří sa s hroznou bezprostrednosťou prenáša priamo do televízora v kuchyni Goldovcov. „Astronauti sa prvýkrát prešli po *skurvenom Mesiaci*,“ skonštatoval Daniel; síce si osvojil tento slovník, ale používal ho len v bezpečnej vzdialenosti od matky. Jamesa Earla Raya a aj Sirhána Bišára Sirhána odsúdili. To všetko sa dialo, kým Goldovci hrali jacks a šípky alebo zachraňovali Zoju z otvorenej rúry za pecou, o ktorej bola presvedčená, že je jej pravým domovom.

No bolo tu ešte niečo, čo ich podnietilo podniknúť výpravu: toto leto sú súrodencami tak, ako už nikdy inokedy. Budúci rok pôjde Varja s kamarátkou Avivou do Catskillských hôr. Daniel sa zamieša do tajných rituálov spolu s ostatnými chlapcami zo štvrte a nechá Klaru so Simonom, nech si robia, čo chcú. V roku 1969 sú však ešte stále jeden tím, sú spojení, akoby inak ani nemohli existovať.

„Pôjdem do toho,“ rozhodla sa Klara.

„Ja tiež,“ pridal sa Simon.

„A ako si s ňou dohodneme stretnutie?“ spýtala sa Varja, ktorá v trinástich už vedela, že nič nie je zadarmo. „Koľko si za to pýta?“

Daniel sa zamračil. „Zistím.“

A tak sa to celé začalo: tajomstvom, výzvou, únikovým scho-
diskom, kadiaľ ušli pred mohutnou postavou svojej mamy, keď ich žiadala, aby vyvesili bielizeň alebo vybrali tú prekliatu mačku z rúry za pecou, kedykoľvek ich našla posedávať v detskej izbe. Súrodenci Goldovci sa vypytovali po okolí. Majiteľ kúzeľníckeho obchodu v Čínskej štvrti už o žene z Hesterinej ulice počul. Povedal Klare, že bola kočovníčka, putovala po krajine a robila si svoju prácu. Skôr než Klara odišla, zodvihol majiteľ prst, zmizol dozadu a vrátil sa s hrubočizným zväzkom s názvom *Kniha veštenia*. Na obálke bolo dvanásť otvorených očí obkolesených symbolmi. Klara zaplatila šesťdesiatpäť centov a cestou domov knihu zvierala v náručí.

Aj niektorí ďalší obyvatelia Clintonovej 72 už o žene počuli. Pani Blumensteinová Simonovi prezradila, že ju v päťdesiatych rokoch stretla na jednej ohromnej párty. Susedka vypustila svojho bradáča cez predné schodisko, kde sedel Simon, a pes tam hneď nakládol guľaté hovno, ktoré pani Blumensteinová ani náhodou neupratala.

„Čítala mi z dlane. Povedala, že budem žiť veľmi dlho,“ chválila sa pani Blumensteinová a aby to zdôraznila, naklonila sa dopredu. Simon zadržal dych. Smrdela zatuchlinou, akoby vydychovala ten istý deväťdesiat rokov starý vzduch, ktorý vdýchla v detstve. „A poviem ti, chlapče, mala pravdu.“

Hinduistická rodina na šiestom volala ženu *rishika*, veštica. Varja zabalila do alobalu kúsok kugelu, ktorý upiekla Gertie, a priniesla ho spolužiačke Ruby Singhovej na výmenu za tanier koreneného maslového kurčaťa. Jedli na únikovom schodisku pri západe slnka, bosé nohy im viseli zo schodov.

Ruby o žene vedela všetko. „Pred dvoma rokmi,“ začala, „som mala jedenásť a stará mama ochorela. Prvý lekár povedal, že má choré srdce. Vraj do troch mesiacov zomrie. Druhý lekár však tvrdil, že je dosť silná, aby sa uzdravila. Tipoval, že bude žiť ešte dva roky.“

Na Rivingtonovej ulici pod nimi zaškrípali pneumatiky taxíka. Ruby sa otočila a zaostrila na prieliv East River, zelenohnedý a plný špiny a splaškov.

„Hinduisti zomierajú doma,“ vysvetľovala. „Mali by byť s rodinou. Dokonca aj ockovi príbuzní z Indie chceli prísť, ale čo sme im mali povedať? Vydržte dva roky? Potom sa ocko dopočul o rishike. Šiel za ňou a ona mu povedala dátum – deň, keď Dadi zomrie. Vyniesli sme jej posteľ pred izbu, záhlavie smerovalo na východ. Zažali sme lampu a bdeli pri nej, modlili sme sa, spievali chválospevy. Ockovi bratia prileteli z Čandígarhu. Sedela som na dlážke s bratrancami a sesternicami. Bolo nás dvadsať, možno viac. Keď Dadi šestnásteho mája umrela, presne, ako povedala rishika, plakali sme od úľavy.“

„Neboli ste našťvaní?“

„Prečo by sme mali byť našťvaní?“

„Že tá žena vašu starkú nezachránila,“ povedala Varja. „Že jej nijako nepomohla.“

„Rishika nám umožnila rozlúčiť sa s ňou. Nikdy sa jej dostatočne neodvďačíme.“ Ruby zjedla posledné sústo kugelu a prehlala alobal napoly. „Pre Dadi aj tak nemohla nič urobiť. Rishika o všetkom vie, ale nevie to zastaviť. Nie je Boh.“

„Kde je teraz?“ opýtala sa Varja. „Daniel začul, že býva na Hesterinej ulici, ale nevie, v ktorej budove.“

„Ani ja neviem. Často sa sťahuje. Kvôli bezpečnosti.“

V byte Singhovcov sa ozval prenikavý rachot a potom výkrik v hindčine.

Ruby vstala a oprášila si zo sukne omrvinky.

„Ako to myslíš, kvôli bezpečnosti?“ vyzvedala Varja a tiež vstala.

„Po takých ľuďoch vždy niekto ide,“ vysvetľovala Ruby. „Kto vie, čo všetko vie.“

„Rubina!“ zakričala kamarátkina mama.

„Už musím.“ Ruby skočila dnu cez okno a zatvorila ho, Varja zišla po schodoch na štvrté.

Bola prekvapená, že chýr o žene sa rozšíril tak ďaleko, no nie všetci už o nej počuli. Keď vešticu spomenula chlapom s rukami potetovanými číslami za pultom v lahôdkach Katz's, zízali na ňu so strachom.

„Decká,“ dohovárал im jeden z nich, „prečo sa chcete zapliesť do niečoho takého?“

Hlas mal ostrý, akoby ho Varja urazila. Odišla nervózna so sendvičom v ruke a už nikdy túto tému nespomenula.

Napokon dali Danielovi ženinu adresu tí istí chlapci, ktorých vtedy začul. Cez víkend ich zbadal na chodníku na Williamsburgskom moste. Húlili a opierali sa o zábradlie. Boli

od neho starší – mali asi štrnásť – a prv než sa Daniel spýtal, či vedia viac, musel sa priznať, že načúval.

Chlapcov to netrápilo. Ochoťne mu povedali číslo bytovky, kde žena údajne býva, ale nevedeli, ako si s ňou dohodnúť schôdzku. Kolovali chýry, vraj jej treba priniesť dar. Niektorí tvrdili, že peniaze, iní vraveli, že žena má peňazí, koľko chce, a tak treba byť kreatívny. Istý chlapec jej priniesol zakrvavenú veвериčku, našiel ju pri ceste, zodvihol kliešťami a vložil do roztrvorenej igelitovej tašky. Varja však namietala, že taký dar by nechcel nikto, dokonca ani veštica, preto nakoniec pozbierali všetko vreckové do vrecúška dúfajúc, že to bude stačiť.

Keď Klara nebola doma, Varja objavila pod jej posteľou *Knihu veštenia* a vlezla s ňou do postele. Ľahla si na brucho a skúmala slová: *haruspicia* (z pečene obetovaných zvierat), *ceromancia* (z obrazcov vo vosku), *rhabdomancia* (pomocou prúťov). V chladných dňoch vietor rozvieval rodokmene a staré fotky, ktoré mala nalepené na stene pri posteli. Vďaka týmto dokumentom sa môže venovať záhadnému a tajomnému sledovaniu fyzických črt: gény sa zjavujú a zase zmiznú, dlhé nohy po starom otcovi Levovi preskočili Saula a zdedil ich Daniel.

Lev prišiel do New Yorku parníkom spolu s otcom, obchodníkom s látkami, keď mamu zabili počas pogromu v roku 1905. Kým im na ostrove Ellis Island robili lekárske testy a vypočúvali ich v angličtine, zízali na päť železnej ženy. Ľahostajne ich sledovala z mora, po ktorom sa priplavili. Levov otec opravoval šijacie stroje, Lev pracoval v textilnej továrni. Šéfoval jej nemecký žid, a tak mu dovolil dodržiavať sabat. Lev sa stal zástupcom vedúceho, neskôr vedúcim. V roku 1930 si otvoril vlastnú firmu – Goldovo krajčírstvo – v suteréne budovy na Hesterinej ulici.

Varja dostala meno po otcovej mame, ktorá až do dôchodku pracovala u Leva ako účtovníčka. O starých rodičoch z matkinej

strany toho vie menej – stará mama sa volala Klara, ako Varjina mladšia sestra, a prišla v roku 1913 z Maďarska. Zomrela však, keď mala Varjina mama Gertie iba šesť, a Gertie o nej hovorila veľmi málo. Raz sa Klara s Varjou vkradli do Gertinej izby, aby sa dozvedeli niečo o starých rodičoch. Boli ako psy, vyňuchali tajomstvo zahaľujúce tento pár, zavetrili závan intríg a hanby. Stopa ich doviedla až ku komode, kde mala Gertie uloženú spodnú bielizeň. V prvej zásuvke našli malú drevenú lakovanú škatuľku so zlatými pántmi. Vnútri bola zažltnutá kôpka fotografií, bola na nich nízka žena so šibalským výrazom, čiernymi vlasmi a očami s výraznými viečkami. Na prvej fotke stála v trikote so sukňou, jeden bok vystrčený, nad hlavou kúzelnícka palička. Na ďalšej robila mostík na konskom chrbte a ukazovala pri tom brucho. Na fotke, ktorá sa Klare a Varji páčila najviac, sa držala lana iba zubami a visela na ňom vo vzduchu.

Dve veci im prezradili, že táto žena je ich starou mamou. Prvou bola stará dokrčená fotka zamastená od prstov, na ktorej bola rovnaká žena s vysokým mužom a dieťaťom. Varja a Klara vedeli, že to je ich mama, hoci bola taká malá: držala rodičov za ruky drobnými tučnými päťami a tvár mala zvrátenú od zdesenia, dodnes sa jej to pomerne často stáva.

Klara sa domáhala škatuľky aj jej obsahu.

„Je moja,“ vyhlásila. „Volám sa ako ona. Mama sa do nej aj tak nikdy nepozera.“

Čoskoro však zistili, že sa mýlia. Ráno po tom, čo si Klara tajne vzala škatuľku do izby a strčila ju pod posteľ, sa zo spálne rodičov ozval škrekľavý výkrik nasledovaný Gertiným zlostným výsluchom a Saulovým tlmeným popieraním. Vzápätí vtrhla Gertie do detskej izby.

„Kto ju vzal?“ kričala. „Tak kto?“

Nozdry sa jej chveli a široké boky zatienili svetlo, ktoré zvyčajne do izby preniká z chodby. Klara bola od strachu celá bez seba, takmer sa rozplakala. Keď Saul odišiel do práce a Gertie do kuchyne, Klara prekĺzla do spálne a položila škatuľku presne tam, kde ju našla. Ale Varja vedela, že keď nebol nikto doma, Klara si opäť prezerala ženu na fotkách. Obdivovala jej silu a pôvab a prisahala, že bude žiť ako jej menovkyňa.

Neobzerajte sa toľko,“ zasyčí Daniel. „Tvárte sa, že sem patríte.“

Goldovci sa náhlia po schodoch. Zo stien sa olupuje béžová farba a chodby sú tmavé. Keď vyjdú na piate poschodie, Daniel zastane.

„Čo budeme robiť teraz?“ zašepká Varja. Rada Daniela privádza do pomykova.

„Počkáme,“ rozhodne Daniel, „kým niekto vyjde.“

No Varji sa nechce čakať. Je nervózna, plná neočakávaného strachu. Sama vykročí chodbou.

Myslela si, že mágia sa bude dať rozoznať, ale všetky dvere na chodbe s doškriabanými mosadznými guľatými kľučkami a číslami vyzerajú úplne rovnako. Štvorka z čísla *päťdesiatštyri* sa zošuchla. Keď sa Varja priblíži k dverám, počuje televíziu alebo rádio: bejzbalový zápas. Predpokladá, že vešticu bejzbal nezaujíma, a tak opäť ustúpi.

Súrodenci sa rozdelili. Daniel stojí pri schodiskovej šachte s rukami vo vreckách a sleduje dvere. Simon sa pripojí k Varji pri čísle *päťdesiatštyri*, postaví sa na špičky a ukazovákom pritlačí štvorku na miesto. Klara sa najprv vybrala opačným smerom, ale teraz sa k nim pridá. Vznáša sa za ňou vôňa šampónu Breck Gold Formula, na ktorý si šetrila niekoľko týždňov. Zvyšok rodiny

používa šampón Prell. Má farbu hnedých rias a predávajú ho v plastovej tube ako zubnú pastu. Aj keď navonok si Varja robí žarty – ona by nikdy nedala za šampón toľko peňazí –, v duchu Klare závidí, lebo vonia po rozmaríne a pomarančoch. Klara práve zodvihla ruku a chystá sa zaklopať.

„Čo robíš?“ šepká Daniel. „Môže tam bývať hocikto. Mohol by to byť...“

„Kto je?“

Hlas vychádzajúci spoza dverí je hlboký a chrapľavý.

„Prišli sme za istou paňou,“ odváži sa Klara.

Ticho. Varja zadrží dych. Vo dverách je priezor menší ako guma na ceruzke.

Osoba za dverami si odkašle.

„Po jednom,“ prikáže hlas.

Varja zachytí Danielov pohľad. Neboli pripravení rozdeliť sa. Ale skôr, než sa stihnú poradiť, západka na dverách sa odsunie a Klara – čo si asi myslí? – vstúpi.

Nikto nevie, ako dlho je už Klara dnu. Varja má pocit, že celé hodiny. Sedí opretá o stenu s kolenami pri hrudi. Myslí na rozprávky: strigy, ktoré unášajú deti, strigy, ktoré ich jedia. V žalúdku sa jej rozlieva vlna paniky a zväčšuje sa, až kým sa dvere neotvorí.

Varja sa pozviecha na nohy, ale Daniel ju predbehne. Do bytu nevidí, no počuje hudbu – mariachi? – a kovový zvuk kanvice na sporáku.

Kým Daniel vstúpi, zadíva sa na Varju a Simona. „Nebojte sa,“ upokojuje ich.

Ale oni sa boja.

„Kde je Klara?“ opýta sa Simon, keď Daniel vojde. „Prečo sa nevrátila sem?“

„Ešte je dnu,“ chlácholí ho Varja, hoci jej napadla rovnaká otázka. „Keď vojdeme, oboch uvidíme. Klaru aj Daniela. Možno len... čakajú na nás.“

„Nebol to dobrý nápad,“ znepokojuje sa Simon. Blondavé kučery má zlepené od potu. Keďže je Varja najstaršia a Simon najmladší, má pocit, že by sa mala oňho vedieť postarať, ale Simon je pre ňu jedným veľkým otáznikom; rozumie mu jedine Klara. Hovorí menej ako ostatní. Pri večeri sedí so zvrášteným čelom a neprítomným pohľadom. Je však rýchly a vrtký ako zajac. Občas, keď so Simonom kráčajú vedľa seba do synagógy, ocitne sa na chodníku sama. Vie, že len niekde odbehol alebo zaostal, ale zakaždým sa jej zdá, akoby zmizol.

Keď sa dvere opäť otvoria na pár centimetrov, Varja mu položí ruku na plece. „V poriadku, Sai. Choď ty a ja ostanem strážiť. Dobre?“

Pred čím alebo pred kým, nevie – chodba je totiž rovnako prázdna, ako keď prišli. Varja je naozaj zbabelá: napriek tomu, že je najstaršia, nechala ostatných, nech idú pred ňou. Simon však vyzerá uvoľnene. Odhrnie si kučery z očí a vojde.

Ked' Varja osamie, panika sa v nej stupňuje. Cíti sa odrezaná od súrodencov, akoby stála na pobreží a pozerala na ich vzdalujúcu sa loď. Nemala dovoliť, aby sem prišli. Kým sa dvere odchýlia, spotí sa nad hornou perou a za pásom sukne. No už je neskoro, aby odišla tak, ako prišla, a ostatní ju čakajú. Varja roztvorí dvere.

Ocitne sa v malej garsónke, ktorá je taká prepchatá, že si najprv nikoho nevšimne. Knihy sú naukladané na dlážke ako modely mrakodrapov. Poličky v kuchyni sú plné novín namiesto jedla a trvanlivé potraviny sa kopia na kuchynskej linke: keksy, cereálie, polievky v konzervách a asi tucet najrôznejších druhov

čajov. Sú tu tarokové karty, hracie karty, astrologické tabuľky a kalendáre – Varja rozozná jeden v čínštine, ďalší s rímskymi číslicami a na treťom sú vyobrazené fázy mesiaca. Je tu aj zažltnutý plagát I-ťingu, najstaršieho klasického čínskeho textu, ktorý Varja spoznala podľa hexagramov z Klarinej *Knihy veštenia*; váza plná piesku; gongy a medené misky; vavrínový veniec; kôpka drevených paličiek, akoby konárikov, s vyrezanými vodorovnými čiarami; a miska kameňov, niektoré z nich previazané dlhým kusom špagátu.

Iba kútik pri dverách vyzerá upratane. Je tam skladací stôl a pri ňom dve skladacie stoličky. Vedľa neho je menší stolík, kde sú umelé červené ruže a otvorená Biblia. Pri nej stoja dva biele sadrové slony, kostolná sviečka, drevený kríž a tri sošky: Budha, Panna Mária a Nefertiti, ktorú Varja spoznala len vďaka malému rukou písanému nápisu *NEFERTITI*.

Varju sužuje pocit viny. V židovskej škole im vysvetlili, prečo nemajú uznávať idoly. S vážnou tvárou počúvala rabína Chaima, ako čítal z traktátu Avoda Zara. Rodičia by neboli nadšení, že je tu. Ale nestvoril predsa aj vešticu Boh, tak ako stvoril Varjiných rodičov? V synagóge sa vždy snažila modliť, ale Boh nikdy neodpovedal. Veštica aspoň odpovie.

Žena stojí pri výlevke a sype čaj do krehkej kovovej guľky. Má oblečené široké bavlnené šaty, na nohách kožené sandále a na hlave tmavomodrú šatku; dlhé hnedé vlasy má spletené do dvoch francúzskych vrkočov. Je síce mohutná, ale pohybuje sa elegantne a s istotou.

„Kde sú moji súrodenci?“ Varja má hlas chrapľavý a hanbí sa za zúfalstvo, ktoré v ňom počula.

Rolety sú zatiahnuté. Žena vyberie z najvyššej poličky hrnček a vloží doň kovovú guľku.

„Chcem vedieť,“ zvýši hlas Varja, „kde sú moji súrodenci.“

Kanvica na sporáku píska. Žena vypne horák a zodvihne kanvicu nad hrnček. Voda sa z nej leje ako hrubý priezračný povraz. Izbu naplní vôňa trávy.

„Vonku,“ odpovie.

„Nie, nie sú. Čakala som na chodbe a nevyšli.“

Žena pristúpi k Varji. Líca má tučné, nos mäsitý, pery našpúlené. Pokožku má zlatohnedú, presne ako Ruby Singhová.

„Ak mi neveríš, nič s tým nenarobím,“ vraví. „Vyzuj sa. Potom si môžeš sadnúť.“

Pokarhaná Varja si vyzuje čierno-biele poltopánky a uloží ich ku dverám. Možno má žena pravdu. Ak jej nezačne dôverovať, celý výlet stratí zmysel a tiež to, čo všetko kvôli nemu riskovali: otcov pohľad, matkinu nespokojnosť, úspory všetkých štyroch. Sadne si za skladací stôl. Žena pred ňu položí hrnček čaju. Varja myslí na čarovné nápoje a jedy, na Irvingovho Ripa van Winkla a jeho dvadsaťročný spánok. Potom si spomenie na Ruby. *Rishika o všetkom vie*, povedala Ruby. *Nikdy sa jej dostatočne neodvdáčíme*. Varja zodvihne hrnček a uchlipne si.

Veštica sedí na stoličke oproti. Premeriava si Varjine stuhnuté ramená, vlhké dlane a tvár.

„Necítiš sa veľmi dobre, však, drahá?“

Varja prekvapene preglgne. Pokrúti hlavou.

„Čakala si, že ti bude lepšie?“

Varja sa nehýbe, ale tep sa jej zrýchľuje.

„Bojíš sa,“ prikyvuje žena. „Máš starosti. Na tvári máš úsmev, smeješ sa, ale v srdci si nešťastná; si osamelá. Je to tak?“

Varjine ústa sa súhlasne zachvejú. Má pocit, že jej praskne srdce.

„To je škoda,“ povie žena. „Musíme niečo urobiť.“ Zapuká prstami a kývne k Varjinej ľavej ruke. „Ukáž mi dľaň.“

Varja sa posunie na stoličke a natiahne ruku k veštici, ktorej ruky sú rýchle a chladné. Varja dýcha plytko. Nespomína si, kedy sa jej naposledy dotkol cudzí človek; najradšej má medzi sebou a ostatnými akúsi membránu, niečo ako pršiplášť. Keď sa vráti zo školy, kde sú lavice mastné a obchytané a ihrisko zamorené škôlkarmi, umýva si ruky, až kým nie sú takmer zodraté.

„Naozaj to dokážete?“ opýta sa. „Viete, kedy zomriem?“

Desí ju nestálosť šťastia: jednofarebné tabletky, ktoré dokážu povzbudiť myseľ alebo ju naopak rozvrátiť; muži, ktorých náhodne vybrali a odviezli do vietnamského zálivu Cam Ranh a do hôr Dong Ap Bia, kde našli v bambusových húštinách a v obrej tráve tisíc mŕtvych. Eugen Bogopolski, jej spolužiak, a Varja mali iba deväť, keď troch Eugenových bratov poslali do Vietnamu. Všetci traja sa šťastne vrátili a Bogopolski doma zorganizovali oslavu. O rok Eugen skočil do bazéna, narazil hlavou o betónové dno a zomrel. Dátum Varjinej smrti by bol jedinou vecou – možno tou najdôležitejšou –, ktorú by vedela naisto.

Žena sa na ňu díva. Oči má jasné, sú ako čierne guľôčky.

„Viem ti pomôcť,“ povie. „Uľaví sa ti.“

Vráti sa k Varjinej dlani, najskôr skúma jej tvar, potom hrana-té prsty s krátkymi nechtami. Jemne jej potiahne palec dozadu. Neohne sa však príliš. Skúma priestor medzi Varjiným štvrtým a piatym prstom. Stlačí konček malíčka.

„Čo hľadáte?“ opýta sa Varja.

„Tvoj charakter. Počula si už o Herakleitovi?“ Varja pokrútila hlavou. „Grécky filozof. *Charakter človeka je jeho osudom* – toto povedal. Tí dvaja sú k sebe pripútaní, ako brat a sestra. Chceš vedieť, čo ťa čaká?“ Voľnou rukou ukáže na Varju. „Pozri sa do zrkadla.“

„A čo ak sa zmením?“ nezdalo sa jej možné, aby mala budúcnosť už v sebe ako herečka v zákulisí, ktorá desaťročia čaká, kým vyjde na scénu.

„V tom prípade by si bola výnimkou. Lebo väčšina ľudí sa nemení.“

Veštica obráti Varjinu ruku a položí ju na stôl.

„Dvadsiateho prvého januára 2044.“ Jej hlas je vecný, akoby oznamovala teplotu alebo víťaza loptovej hry. „Máš času a času.“

Varjino srdce sa na chvíľu otvorilo a povznieslo. V roku 2044 bude mať osemdesiatosem rokov, celkom slušný vek. Potom sa zarazí.

„Ako to viete?“

„Čo som ti povedala o dôvere?“ veštica nadvihne husté obočie a zamračí sa. „Teraz choď domov a premýšľaj o tom, čo som povedala. Ak ma poslúchneš, bude ti lepšie. Ale nikomu nič nepovedz, je to jasné? To, čo som ti vyčítala z ruky, je len medzi mnou a tebou.“

Žena sa na Varju uprene díva a ona jej pohľad opätuje. Teraz, keď skúma druhých a neskúmajú ju, stane sa niečo zvláštne. Zo ženiných očí sa vytratí lesk a už sa nepohybuje tak elegantne. Veštba, ktorú si Varja vypočula, je príliš pozitívna, a práve to je dôkazom, že žena je podvodníčka: možno vyveští rovnaký osud každému. Varja si spomenie na čarodejníka z krajiny Oz. Presne ako on, táto žena nie je žiadna vedma, nijaká veštica. Len klamárka a podvodníčka. Varja vstane.

„Môj brat vám mal zaplatiť,“ povie, kým sa obúva.

Aj žena sa zodvihne. Varja sa nazdáva, že sa vybrala k dverám šatníka – na kľučke visí podprsenka, košíky sú také veľké ako sieť, do ktorej v lete Varja chytala babôčky –, ale mylí sa, je to východ. Žena otvorí dvere a Varja zbadá pás červených tehál,

spleť únikového schodiska. Keď k nej zospodu doľahnú hlasy súrodencov, spadne jej kameň zo srdca.

Ale veštica pred ňou stojí ako zábrana. Uštipne ju do ruky.

„U teba všetko dobre dopadne, drahá.“ V jej tóne je niečo desivé, akési naliehanie, aby to Varja počula, naliehanie, aby tomu aj uverila. „Všetko dobre dopadne.“

Varjina koža medzi ženinými prstami zbelie.

„Pustite ma,“ nalieha.

Je prekvapená, ako chladne to vyslovila. V ženinej tvári sa so šklbnutím zatahne záclona. Pustí ju a odstúpi.

Varja v poltopánkach s dupotom zostupuje po kovovom únikovom schodisku. Vánok jej pohladí ruky a postrapatí jemné svetlohnedé chĺpky, ktoré jej začali rásť na nohách. Keď zíde do uličky, všimne si na Klariných lícach stopy po slzách a jasnorožovú farbu jej nosa.

„Čo sa stalo?“

Klara sa zvrtnie. „Čo myslíš?“

„Ach, nemôžeš tomu predsa veriť...“ Varja pohľadom žiada Daniela o pomoc, ale ten má kamenný výraz. „Nech ti povedala čokoľvek, nič to neznamená. Vymyslela si to. Však, Daniel?“

„Áno.“ Daniel sa otočí a vykročí na ulicu. „Poďme.“

Klara ťahá Simona za ruku. Stále drží vrecúško, ktoré je také plné, ako keď prišli.

„Mal si jej zaplatiť,“ vyčíta mu Varja.

„Zabudol som,“ ospravedlňuje sa Simon.

„Nezaslúži si naše peniaze.“ Daniel zastane na chodníku s rukami vbok. „Poďte!“

Cestou domov mlčia. Varja sa v spoločnosti súrodencov ešte nikdy necítila tak cudzo. Pri večeri sa prple v hovädzom, ale Simon neje vôbec.

„Čo ti je, zlatko?“ pýta sa Gertie.

„Nie som hladný.“

„Prečo?“

Simon pokrčí plecami. Blondávané kučery sú pod svetlom lampy biele.

„Zjedz, čo ti mama navarila,“ prikáže mu Saul.

Simon naďalej odmieta. Sedí si na rukách.

„Tak čo je?“ vypytuje sa Gertie a nadvihne jedno obočie. „Nechutí ti?“

„Nechajte ho.“ Klara sa načiahne a chce Simonovi postrapatiť vlasy, ale on sa mykne a so škripotom odsunie stoličku.

„Neznášam vás!“ stojí a kričí. „*Všetkých!* Vás! Neznášam!“

„Simon,“ udivene zvolá Saul a tiež vstane. Stále má oblečenú rovnošatu z práce. Vlasy mu rednú a má ich svetlejšie ako Gertie, nezvyčajný svetlý medený odtieň. „Takto sa s rodinou nerozpráva.“

Táto rola mu vôbec neseďí. To Gertie bola vždy despota. Teraz však iba lapá po dychu.

„Ale rozpráva,“ odsekne Simon. V tvári sa mu zračí údiv.